

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa

Mari Nupponen, hyvinvointi- ja koulutusasiantuntija

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Yhteinen maakunnallinen hyte-työ

Pohjois-Karjala

Maakunta

Hyvinvointialue

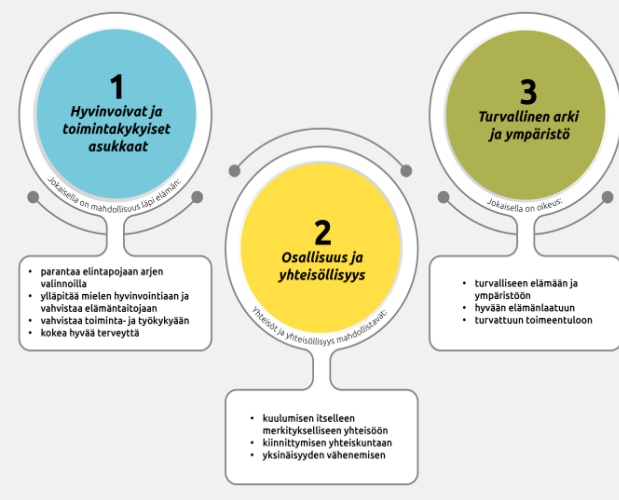
Työllisyysalue

Hyvinvointialueen, kuntien
ja maakuntaliiton
yhteistyösopimus 2026-
2028

Rakenteet

Lakisääteiset neuvottelut

Pohjois-Karjalan

Hyte-ohjelma

Yhteiset painopisteet, tavoitteet,
seuranta hyvinvointialueella ja
kaikilla kunnilla

Hyte-yhteistyöryhmät

Kuntien laajennetut hyte-ryhmä

Hyte-asiantuntijaverkostot

Maakuntaliiton hyvinvointiryhmä

Teemaryhmät

Maakunnallinen hyte – ohjelma:

Ohjelman virallinen nimi:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa

– Strategiset painopisteet vuosille 2025-2028

1. Johdanto
2. Lyhyesti
3. Pohjoiskarjalaisen hyvinvoinnin tilannekuva
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa
5. Hyvinvoinnin painopisteet, tavoitteet ja mittarit
6. Toimeenpano
7. Arviointi

Tilannekuva

- Yleiskatsauksessa käsitellään esim.
 - väestön
 - asuminen
 - koulutus
 - työllisyys
- Painopistealueittain käsitellään pääsääntöisesti
 - Valittujen indikaattorien käytössä olevat tiedot (lähtötilanne)
 - Lisäksi **yleistä tietoa**, jota ei indikaattorien osalta seurata
 - Oikealla esimerkki teksti missä väreillä tätä havainnoitu
- Vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit – vain osio hyvinvoinnin tila

Yksilön toimintakykyä ja elämänlaatua heikentävä **ylipaino ja lihavuus** on yleistynyt. Pohjoiskarjalaisista aikuisista noin joka viides on lihava (ISO-BMI ≥ 30 kg/m²). Lihavuuden yleisyys 13–16-vuotiailla nuorilla on myös kasvanut muuta maata nopeammin. Lihavuus lisää monien sairauksien riskiä. Alakoulu-ikäisistä 25,3 % ja 13–16-vuotiaista hieman yli 26,5 % on ylipainoisia (ISO-BMI ≥ 25 kg/m²).

Liikkumisen suhteen, yli puolet pohjoiskarjalaisista ei liiku viikoittain säännöllisesti terveysliikuntasuositusten mukaisesti ja hieman alle viidennes ilmoittaa **nukkuvansa** riittämättömästi.

Painopisteet

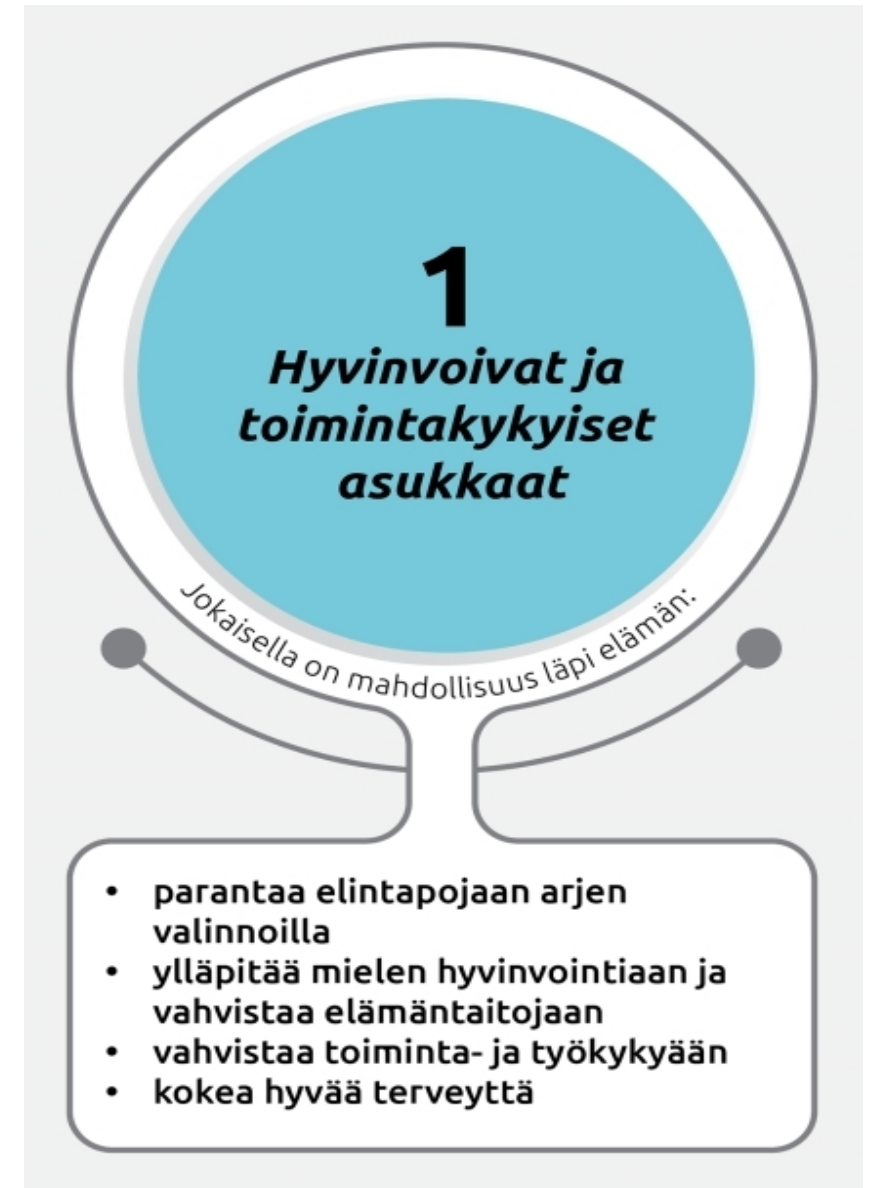
- Kolme painopistettä
- Yleiskuvaus painopisteen sisällöstä
- Esimerkit toimenpiteistä
- Käytössä kunnissa, P-K:n hyvinvointialueella ja myös jo järjestötoimijoilla

Pohjois-Karjalan hyte-ohjelma

Esimerkkinä painopiste 1.

- Lähtökohtana on asukkaiden mahdollisuus tehdä itseään koskevia terveyttä edistäviä päätöksiä
 - Ravinto, liikunta, kulttuuritoiminta, päihteettömyys, mielenterveyden ylläpito
- sekä kuinka hänen ratkaisujensa tekomahdollisuuksia tuetaan hyte toimijoiden suunnittelu-, päätöksenteko- ja toimeenpanorakenteissa.
- Edellytyksenä on:
 - saatavilla tietoa päätöksen teon pohjaksi
 - palvelujen olemassaolo ja löydettävyys,
 - tiedonsaanti palveluista sekä
 - niihin pääsy

Yhteistyösopimus (valmisteilla)

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEEN NEUVOTTELUT

Hyvinvointialuelaki 611/2021/14§

1. Yhteistyösopimus sekä Maakunnallinen hyte-ohjelma valtuustokausittain: yhteistyörakenteet, toimintamallit, tavoitteet, työnjako, tiedonkulkuk.

2. Maakunnallinen hyte-neuvottelu kerran vuodessa: Maakunnallisen hyte-ohjelman painopisteisiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet talousarvioiden pohjaksi.

Koollekutsujana hyvinvointialue (kuntayhteistyöryhmä)

KUNTIEN, HYVINVOINTIALUEEN SEKÄ HYTE-TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖ

Sotejärjestämislaki 612/2021/6§/7§

1. Kunnan ja hyvinvointialueen hyte-yhteistyö: Hv-alueen nimeämä hyte-yhdyshenkilö – kunnan hyte yhdyshenkilö/hyte-ryhmä

2. Hyte-toimijoiden neuvottelut: hyvinvointialue, seurakunnat, järjestöt, elinkeinoelämä
Kunnan oma hyteryhmä, eri hyteryhmät tai laajennettu hyteryhmä.

Koollekutsujana kunta

HYTE-ASiantuntijaverkosto (ent. koordinaattorit)

Sotejärjestämislaki 612/2021/6§/7§

Hyte-toimijoiden neuvotteluista esiin nousevat ilmiöt osaksi hyte-työtä, -ohjelmia ja -neuvotteluja.

Hyte-kertoimet osana rahoitusta.

Koollekutsujana hyvinvointialue

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO

Maakunnallisen hytetoiminnan strateginen suunnittelu, edistäminen, arviointi, seuranta
(hyte-ohjelma, hytefoorumi, hytekirje)

Hyvinvointiryhmä ja Järjestöasiainneuvottelukunta JANE

Lisäksi sovitaan:

Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteiset painopisteet ja tavoitteet yhteisenä toimintana (entinen vastuunjakotaulukko)

Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat

- Ulkomailta muuttavien uusien kuntalaisten asettautumisen ja kotoutumisen edistäminen
- Perhekeskusverkosto
- Ikäntyneiden toimintakyvyn edistäminen

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö
- Ruoka-apu
- Kulttuurihyvinvointi

Turvallinen arki ja ympäristö

- Aukkoisen työllistymisen ja työkyvyn edistäminen

• Varautuminen

- Kuntien ja hyvinvointialueen palvelujen kuvaaminen Palvelutietovarantoon
- Vaikuttamistoimielimet

Ideointi
Suunnittelu
Neuvottelut
Arviointi
Seuranta

Esimerkkejä maakuntaliiton käytännön työstä

